

Archangelskoye en de verzamelaars Joesoepov

De familie Joesoepov (Russisch: Юсуповы) was een Russische adellijke familie, vermaard vanwege hun immense rijkdom en kunstcollecties in de 18e en 19e eeuw. Het meest bekend is misschien wel prins Felix Joesoepov (1887-1967) één van de samenzweerders van de moord op Raspoetin.

*“Portret van Prins Nikolai Borisovich Joessoepov”
Johann Baptist von Lampi (1751–1830), Rond 1790
Olieverf op doek, 72 x 57 cm, inv. nr ГЭ-5823*

Literatuur:

Susan J. Barnes, Nora De Poorter, Oliver Millar, Horst Vey, **“Van Dyck: A Complete Catalogue of the Paintings”**,

Paul Mellon Centre (first published September 1st 2003) published July 11th 2004

Christopher Brown, Hans Vlieghe, **“Antoon van Dyck 1599-1641”**, Ludion, Gent en Amsterdam, 1999

В. А. Мишина (редакцией), **“Учёная прихоть, Коллекция князя Николая Борисовича Юсупова”**, Художник и книга, 2001

Л.Ю. Савинская, **“Коллекция живописи князей Юсуповых”**, Москва, 2017

Grondlegger van de kunstcollectie van de familie Joesoepov was Nikolai Borisovich Joesoepov (1751-1831). Hij verzamelde boeken en manuscripten, sculpturen in brons en steen, porselein en aardewerk en decoratieve kunst. De meeste aandacht besteedde hij aan het verzamelen van West Europese schilderijen en gravures (meer dan 550). Nikolai Borisovich reisde in 1774 naar Leiden om daar twee jaar lang aan de universiteit te studeren. Hij woonde in de Breestraat, naast het gebouw van 't Hof van Holland'.

Nikolai bekleedde belangrijke posities aan het hof van tsarina Catharina de Grote en de tsaren Paul I en Alexander I. Als diplomaat reisde prins Nikolai regelmatig door Europa en verbleef lange tijd in Frankrijk en Italië. Tijdens zijn reizen kocht hij een grote collectie kunst voor de verschillende tsaren en trad hij op als bemiddelaar tussen de tsaren en Europese kunstenaars. Joesoepov verzamelde ook voor zichzelf, zijn eigen collectie schilderijen en kunstvoorwerpen kwam tot stand uit dezelfde bronnen als de keizerlijke. De verzameling van Nikolai Joesoepov werd beschouwd als één van Europa's rijkste kunstcollecties.

Petra Kuggeleijn, Kunsthistorica

Hollandse Meesters over de Grenzen/ Dutch Masters Abroad

Geschiedenis van het Museum-Landgoed Archangelskoye

‘Zal ik jouw paleis nog zien,
Waar bouwmeesters met passer, beitel en palet
Elke beschaafde gril van jouw gehoorzamen
En door jou bezielde in toverij wedijverden?’

*Fragment gedicht van Poesjkin voor Nikolai
Joessoepov uit 1830 ‘Aan de edelman’ (К вельможe)*

‘Joesoepov paleis Archangelskoye’, Foto A. Savin

In 1810 kocht Joesoepov het landgoed Archangelskoye, (ten noordwesten van Moskou) dat hij met zijn familie in de zomer bewoonde en dat hij ombouwde tot een luxueus paleis in neo classicistische stijl, met een groot park met beelden, uitkijkend op de Moskou rivier.

Prominente bezoekers zoals diverse Russische tsaren, de schrijver Alexander Herzen en de dichter Alexander Poesjkin waren regelmatig te gast bij de familie Joesoepov.

In 1812, ten tijde van de invasie van Napoleon Bonaparte in Rusland, werd de kunstcollectie haastig naar een ander landgoed getransporteerd. Niettemin gingen verschillende kunstwerken verloren of werden beschadigd.

Na de Russische revolutie in 1917 werd de uitgebreide collectie opgedeeld en overgedragen aan verschillende musea, waarbij het grootste deel ervan wordt bewaard in Archangelskoye, de Hermitage (St. Petersburg) en het Poesjkin Museum (Moskou).

Gedurende deze periode zijn ook een aantal schilderijen verdwenen, tot op de dag van vandaag is de verblijfplaats van deze kunstwerken onbekend.

Een ander probleem is dat nazaten van prins Nikolai Joesoepov kunstwerken uit Archangelskoye verplaatsten naar andere paleizen. Daarom is het moeilijk de originele collectie zoals deze in Archangelskoye was ontstaan te reconstrueren. In 1933 werd het landgoed overgedragen aan het “Commissariaat van de Zeemacht”. Twee grote gebouwen werden op het landgoed gebouwd, zij dienden als sanatorium voor militairen.

Het paleis zelf werd museum en medewerkers probeerde de rest-collectie zo goed mogelijk te bewaren en schilderijen die in vroegere jaren waren ondergebracht in andere landgoederen van de familie Joesoepov weer terug te brengen naar Archangelskoye.

Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog werd de collectie getransporteerd naar de Oeral. Het landgoed en park zijn nu gerestaureerd, geopend voor publiek en vandaag de dag worden er diverse tentoonstellingen, lezingen en concerten georganiseerd.

Oktober 2021 is de bestandscatalogus van de Hollandse en Vlaamse collectie van het Museum-Landgoed Archangelskoye gepubliceerd. SCI heeft een bijdrage geleverd aan het kunsthistorisch onderzoek.